

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка

Дитина

Освітня програма для дітей

від **2** до **7** років

Київ – 2016

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(лист МОН України № 1/11-16163 від 09.11.2015 р.)

Науковий керівник проекту:

В.О. Огнєв'юк, ректор Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України.

Авторський колектив:

Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоскаленко, В.М. Вертугіна, К.І. Волинець, Ю.О. Волинець, Л.В. Гаращенко, Н.М. Голота, О.А. Іваненко, І.І. Карабаєва, А.В. Кишинська, О.В. Коваленко, О.Д. Літіченко, О.В. Лобода, О.О. Ліннік, О.В. Мартинчук, М.А. Машовець, Н.І. Мельник, О.А. Половіна, Ю.Ю. Савченко, Н.Б. Сиротич, Г.В. Смольникова, Г.С. Тарасенка, І.Є. Товкач.

Наукове редактування:

Г.В. Беленька, заступник директора з наукової роботи Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор;

М.А. Машовець, професор кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

С.М. Курінна, завідувач кафедри дошкільної освіти факультету дошкільної освіти та практичної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», доктор педагогічних наук, доцент;

Л.М. Рожкова, методист РНМЦ Деснянського районного у м. Києві управління освіти.

Експертизу здійснили:

Н.В. Гавриши, голова комісії з дошкільної педагогіки і психології Науково-методичної ради з питань освіти МОН України, доктор педагогічних наук, професор;

Л.В. Гладун, директор Національного музею іграшки.

Технічний секретар — І.Ф. Ляшова.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Дитинство є незабутнім, швидкоплинним, неповторним та найважливішим етапом людського життя. Загальновідомо, що п'ятдесят підсotків здібностей, необхідних для навчання, розвиваються у перші чотири роки життя людини, а ще тридцять — у віці чотирьох-восьми років. Дошкільний вік є фундаментом, на якому постає увесь життєвий шлях людини. Маленька новонароджена людина у сенсі фізичного виживання та емоційного розвитку, на відміну від багатьох інших живих істот, перебуває в абсолютній залежності від піклування дорослих членів суспільства. Воно насамперед відбувається в родині.

Окрім членів сім'ї, найбільш близькими до дитини також можуть стати вихователі дошкільних навчальних закладів. На допомогу вихователям колективом педагогів і науковців Київського університету імені Бориса Грінченка в залученні провідних фахівців України в галузі освіти створена Освітня програма для дітей від двох до семи років «Дитина». Назва Програми акцентує увагу на особистості дитини, пріоритетності її інтересів, бажань і потреб перед амбіціями дорослих. Період від двох до семи років обраний з огляду на те, що, по-перше, зазвичай саме у два роки малюка віддають до дошкільного закладу, який він відвідує до шести-семи років; по-друге, на цьому етапі життя починається активне дослідження і пізнання дитиною оточуючого світу.

Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років «Дитина» — це перша програма, керуючись якою дорослі допоможуть дитині сформуватись як особистість. Надалі її життя будуть супроводжувати інші програми — школі, спільнотні, спеціальні, вищих навчальних закладів. Програма для розвитку дитини дошкільного віку — особлива. Освітні завдання в ній — цікаві й водночас вимагають від дитини докладання певних зусиль для задоволення пізнавального інтересу. Ефективність їх вирішення залежить від взаємодії малюка з дорослими, від емоційного фону, на якому розгортається процес пізнання.

Програма є освітньою, тобто базується на положенні про те, що освіта веде за собою розвиток. Дошкільна освіта — перша ланка в системі освіти України. На сьогодні доведено її пріоритетність як фундаменту цілісної неперервної освіти. Від якості цього фундаменту, закладеного в перші роки життя, залежить динаміка особистісного зростання дитини, її життєві установки та світосприйняття, отже, і рівень сукупного інтелекту та духовності нації.

Дошкільна освіта як соціальне й культурне явище є невід'ємним супутником еволюційного поступу людства. Науковцями вона розглядається як спеціальна сфера соціального життя, своєрідний соціокультурний феномен, сутнісна характеристика етносу, суспільства, людської цивілізації, способів її самозбереження й розвитку, цілісна єдність навчання, виховання, розвитку й саморозвитку особистості.

Як сфера соціокультурної практики у незалежній українській державі освіта набула національного значення і спрямовується на формування

ВАРИАТИВНА ЧАСТИНА БКДО

ПОДОРОЖУЄМО У СВІТ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Четвертий (п'ятий) рік життя

ОСВІТНІ ЗАВДАННЯ

- Основне завдання вихователя на першому етапі вивчення іноземної мови — сформувати у дітей старшого дошкільного віку стійкий інтерес до англійської мови як засобу комунікації між собою та з дорослими.
- Розвивати сприймання іншомовного мовлення та вміння реагувати на нього: реагувати на звертання, вміти звертатись до співрозмовника.
- Виховувати звукову культуру й граматичну правильність мовлення шляхом розрізнення звуків іноземної мови та навчання дітей вимовляти їх правильно, з відповідною інтонацією.
- Формувати інтерес до вивчення іноземних слів та з'ясування їх значень, доцільноті вживання.
- Вчити дітей правильно повторювати англомовні фрази, речення, запам'ятовувати порядок слів.
- Навчати спілкуватись англійською мовою в межах комунікативного мінімуму, що відповідає характеру дитячого спілкування, а саме: розвивати монологічне мовлення, створювати розвивальні мовленнєві ситуації для формування діалогічного мовлення.

ЗМІСТ ПЕДАГОГИЧНОЇ РОБОТИ

Навчання дітей має базуватись на їх живому інтересі до процесу вивчення іноземної мови і відбуватись виключно в ігровій формі.

У світі англомовних звуків. Розвивати фонематичний слух, слухову увагу, артикуляційний апарат, мовне дихання дітей. Дотримуючись певної послідовності, учили вимовляти звуки англійської мови, які майже однакові у вимові із звуками рідної мови і не вимагають спеціального навчання, засвоюються шляхом переносу:

I етап: голосні: [ʌ, ɔ, ə, ɪ, ʊ, ɒ]; приголосні: [m, b, s, z, g].

II етап: голосні: [ɔɪ, aɪ, aɪ, eɪ, ɪ, æ]; приголосні: [l, f, v, ʃ].

III етап: приголосні: [t, d, ʒ, ðʒ].

Ознайомлювати зі звуками англійської мови та вчити вимовляти такі звуки, які не мають аналогу в рідній мові, потребують пояснення артикуляції та вправлення: голосні і дифтонги [аоə, ɔɪə, յuə, ɪə]; приголосні [w, h, θ] (вимова звуку між зубами), ɳ , ɾ.

Учити вслушовуватись у звучання англійських слів, розрізняти за звуковим складом, інтонаційно виділяти знайомий звук на початку слова.

Учити говорити англійські звуки зрозуміло, з різною силою голосу (пошепки, тихо, голосніше, голосно), у різному темпі (повільно, швидко).

Чити дітей звуконаслідуванню, добору рим до слів, буквосполучень: *me-me-me; be-be-be; go-go-go; show-show-show; snow-snow-snow; fly-fly; good-good-bye.*

Збагачувати мовлення дітей англійськими словами, вчити правильно будувати речення англійською мовою з простих граматичних конструкцій.

У світі англійських слів. Вчимося розмовляти правильно. Учити дітей вживати у своєму мовленні іменники в однині і множині; діеслов'я у Present Simple, Present Continues, діеслова, що позначають спроможність чи намір виконання дії (*can, have (got), may, must*); числівники від 1 до 10 у прямому і зворотному порядках; прості прийменники місця і простору (*on, in*); прості та якісні прикметники; питальні слова (*Who? What? Were? Why? How? How much? How many?*).

Вчити вживати у мовленні слова, фрази та речення відповідно до заданої тематики.

«Давайте знайомитися!» ("Let's get acquainted!")

Лексика: morning, good, afternoon, evening, name, my, your, is, this, am, are.

Граматика: Let's get acquainted! Good morning! Good afternoon! Good evening! What is your name? My name is... This is... I am... How old are you? I'm four (five). Where do you live? I live in the town (village).

«Моя сім'я» ("My family")

Лексика: family, mother, father, sister, brother, love/like my family (mother, father, sister, brother), strong, big, small, smart, beautiful.

Граматика: my family, this is my mother (father, sister, brother), this is my granny (grandmother, grandfather), I love my family (mother, father, sister, brother, grandmother, grandfather).

«Мої іграшки» ("My toys")

Лексика: ball, doll, train, flag, construction set, tumbler, pyramid, car, sand set, teddy bear, sorter, rattle, robot, block, doll house, puzzle, lacing tool, top.

Граматика: my toys, to like, to dislike, to play with a ball, to like a doll, to take a train, to bring a tumbler, to make a pyramid, to drive a car, to play

with sand set, to take a teddy bear, to run on a sorter, to grab a rattle, to wind a robot, to put a block, to make a house, to gather a puzzle, to do lacing, to take tools, to wind a top.

«Я — українець» ("I am Ukrainian")

Лексика: Ukrainian, national, nation, culture, language, European country.

Граматика: I live in Ukraine, Ukrainian nation, I am Ukrainian, national culture, Ukrainian language, people, all over the world, I am proud to be Ukrainian.

«Свійські і дики тварини» ("Domestic and wild animals")

Лексика: domestic animals: dog, cat, bunny, cow, house, pig, goose, cock, duck, hen, goat, turkey, ship, donkey); wild animals: bear, wolf, fox, squirrel, hedgehog, bear, dear, wild boar.

Граматика: domestic and wild animals; a dog runs, a cat sits, a bunny plays, a cow stands, a horse rides, a pig lies, a goose eats grass, a cock sings, a duck likes water, a hen has chicken, a goat jumps, a turkey likes to be on a sun, a ship likes to be on a hill, a donkey likes to eat carrot; wild animals this is a... hear (wolf, fox, squirrel, hedgehog, bear, dear, wild boar).

«Їжа. У супермаркеті» ("Food. At the supermarket")

Лексика: bread, butter, milk, cream, cheese, candy, chocolate, meat, pizza, cakes, toast, ice cream, noodle, vegetables & fruits, juice, water.

Граматика: food, at the supermarket; we go to the supermarket; there is..., there are...; we can buy there...; different food...; this is...(bread, butter, milk, cream, cheese, candy, chocolate, meat, pizza, cakes, toast, ice cream, noodle, juice, water); вчити вживати зазначені лексичні одиниці в граматичній конструкції "these are..."

«Фрукти. Овочі» ("Fruits. Vegetables")

Лексика: fruits: apple, pear, plum, peach, grape, orange, kiwi, mandarin, banana, berry, strawberry, blueberry, apricot; vegetables: potato, tomato, onion, cucumber, salad, zucchini, aubergine, radish, garlic, cabbage, broccoli, pumpkin, carrot, beetroot, paprika.

Граматика: fruits, vegetables; this is an (a)... apple (pear, plum, peach, grape, orange, kiwi, mandarin, banana, berry, strawberry, blueberry, apricot; potato, tomato, onion, cucumber, salad, zucchini, aubergine, radish, garlic, cabbage, broccoli, pumpkin, carrot, beetroot, paprika); вчити вживати зазначені лексичні одиниці в граматичній конструкції "these are..."; вчити описувати фрукти та овочі за кольором (white, red, yellow, green, blue, brown, black) та розміром (big, small, long, short).

«Свята, відпочинок, розваги» ("Holidays, rest, entertainments")

Лексика: Christmas Day (Christmas Tree), Easter (basket, painted eggs, Easter bread), Halloween (sweets, costumes, scaring), New Year (New Year's Tree, fireworks, happy, wish, dreams).

Граматика: Christmas Day (people buy the Christmas Tree, to decorate the Christmas Tree, make the house lighted), Easter (to take and bring back to a church, to paint eggs, to eat Easter bread), New Year (New Year's Tree, fireworks, to be happy, to wish, dreams come true).

«Подорож у казку» ("Fairy tails")

Лексика: Cinderella, The Sleeping Beauty, The Cat in High Boots, A Star Boy, Three Bears, Winnie the Pooh, Bambi, Nutcracker.

Граматика: Cinderella, The Sleeping Beauty, The Cat in High Boots, A Star Boy, Three Bears, Winnie the Pooh, Bambi, Nutcracker.

«Частини тіла. Зовнішність» ("Parts of body. Appearance")

Лексика: appearance; вживання іменників: a face, a nose, an eye, an ear, a mouth, an arm, a leg, (eyes, brows, eyelashes, nose, lips, teeth, tongue, ears, hair); body: a head, shoulders, hands, legs, fingers; вживання дієслів: brush up; get up; wash, like, dislike; white, clean, beautiful, handsome, neat, shot, tall, long.

Граматика: parts of body, appearance; I get up; I wash my face (eyes, nose, lips, ears, hair); body: head, shoulders, hands, legs, fingers; I brush my teeth; I eat (have) my breakfast; I go to the kindergarten; my face is (not) white and clean; my hands are clean (dirty); I like (dislike).

«Побут, меблі, одяг, взуття» ("Way of life, furniture, clothing, footwear")

Лексика: bed, sofa, table, lamp, computer, chair, arm-chair, wardrobe, window, door, floor, ceiling, corner, curtain; boots, cap, coat, dress, gloves, hat, jacket, jeans, pyjamas, pants, raincoat, scarf, shirt, skirt, slippers, socks, suit, sweater, T-shirt, tie, trousers, underclothes, belt.

Граматика: room; I have a room; there is a... bed (sofa, table, lamp, computer, chair, arm-chair, wardrobe, window, door, floor, ceiling, corner, curtain); вчити вживати зазначені лексичні одиниці в граматичній конструкції «there are...». I wear ... (boots, cap, coat, dress, gloves, hat, jacket, jeans, pyjamas, pants, raincoat, scarf, shirt, skirt, slippers, socks, suit, sweater, T-shirt, tie, trousers, underclothes, belt).

«Будинок. Меблі» ("House, furniture")

Лексика: a house, a room, a table, a chair, a bed, a sofa, a door, a window, a ceiling, a floor, a bedroom, a kitchen.

Граматика: this a room, this is a house; I have a room (house); my room is (not) big (small); there is a... bed (sofa, table, lamp, computer, chair, arm-chair, wardrobe, window, door, floor, ceiling, corner, curtain); вчити вживати зазначені лексичні одиниці у граматичній конструкції «there are...».

«Пори року. Погода і природа» ("Seasons. Weather and nature")

Лексика: seasons, weather; summer, autumn, winter, spring; sun, clouds, rain, snow; warm, cold, rainy, windy, frosty, snowy, sunny; it is raining (snowing, winding).

Граматика: seasons, weather; there are four seasons in the year: summer, autumn, winter, spring; there is a sun (in the sky), cloud (in the sky); It's rain (snow; warm, cold, rainy, windy, frosty, snowy, sunny); it is raining (snowing, winding).

«Птахи і рослини» ("Birds and plants")

Лексика: birds: a sparrow, a pigeon, a stork, a parrot, a sparrow, an eagle, an ostrich; plants: a tree, a bush, pear tree, pear tree, maple, palm, lilac, pine, apple tree.

Граматика: birds: a sparrow, a pigeon, a stork, a parrot, a sparrow... can fly (flies); plants: this is ... a tree, a bush, palm, lilac, pine, apple tree.

«День народження» ("Happy birthday")

Лексика: age, balloon, birth, birthday, birthday cake, blow out, cake, candle, candy, celebrate, children, chocolate, confetti, cookie, greeting card, guests, happy birthday, wish, invite, invitation, ice cream, present.

Граматика: to celebrate a birthday, I'm 4(5), to have a birthday party, to blow out candles, to eat cookie, to make greeting card; to gather guests; happy birthday; to make a wish; to invite; to make a present.

Уводити в словник вихованців англійські слова, що означають назви предметів, дій, якостей, ознак і властивостей предметів, речей, явищ. Вчити вживати у межах комунікативного мінімуму іменники, прікметники, діесловя, лексичне значення яких пов'язане із сім'єю, ігровою діяльністю, слова, які позначають якості та ознаки предметів. Вчити активно вживати у мовленні англійські слова ввічливості (*thank you, thanks, please, sorry, good morning, good evening, good night*).

Учити вживати та розуміти предмети, явища, дії, зображені на малюнках, зіставляти почуте англійське слово з реальним об'єктом, дією, явищем. Вчити розуміти узагальнюючі поняття (*toys, furniture, clothing, footwear, food*).

Активізувати словник дітей, використовуючи англомовні малі фольклорні жанри:

— *римівки*: "Good morning, good morning, good morning to you", "Good night mother, good night father" та ін.;

— *вірши*: "Where is my mother?", "Family fingers", "Alice has a little dog", "Little star", "Teddy bear", "Seasons", "I see window", "Where is Janet" та ін.;

— *пісеньки*: "What is your name?", "My name is...", "Where do you live?", "I see...", "Singing, dancing", "Little star", "Happy birthday!", "Lily bye and good night", "I wish you a merry Christmas!", "Head and shoulders" та ін.;

— *ігри*: "Roll a ball", "Snowball", "Bears and hears", "Fairy hat", "Who came", "Show me, please", "This is a way", "Train", "Find a fruit", "My room. My house is my castle", "At the shop", "At the table", "Let's dress a doll", "Let's travel" та ін.

Учити узгоджувати слова в роді, числі та відмінку, додержувати правильних граматичних форм. Стимулювати дітей до самостійного виправлення помилок у своєму мовленні та мовлені однолітків. В іграх вправляти їх щодо правильного вживання іменників у різних відмінках, у множині, називати тварин в однині та множині; вживання дієслів, слів у фразі та реченнях, стимулювати дитяче словотворення. Учити дітей вживати у мовленні ввічливі слова. Спонукати дітей вживати речення різного типу (стверджувальні, розповідні, запитальні), додержуватись правильного порядку слів у реченні.

Розвиток елементарних мовленнєвих навичок:

- аудіювання (слухання англомовного тексту за допомогою аудіо- та відеозасобів або комп’ютера) — вчити розуміти і відповісти на фрази речення відповідно до тем, що вивчаються, сприймати основу подій малих фольклорних жанрів, розрізняти почуті на аудіо- та відеозасобах вивчені віршики, пісеньки;
- говоріння — вчити монологічному мовленню (самостійному проповіданню англомовного тексту), щоб уміти розповідати про себе членів родини, улюблену іграшку, описувати предмет (4–5 фраз), складати коротенькі розповіді, віршики, лічилки, співати пісеньки.

Наші англомовні співрозмовники

Маленькі іноземці.

Викликати у дітей інтерес до різних та пів монологічного мовлення: представлення себе іншим, опису, перекладу англомовних малих фольклорних жанрів. Спонукати їх до самостійної оповіді. Учити давати на запитання вихователя коротку відповідь з двох–трьох фраз за змістом теми, що вивчається.

Вчити складати спільні з вихователем коротенькі розповіді щодо завершення розпочатого педагогом речення, повторення речень. Викликати у дітей бажання передавати зміст добре знайомих малих фольклорних жанрів за допомогою навідних запитань, відтворюючи текст, передаючи іntonaciю. Створювати ситуації, які вимагають від дитини коротенького пояснення виконання дії (*What do you do? — I sit. I run. I stand...; Who are you? I'm a boy. I'm a girl...* тощо).

Спілкування з представниками англомовних країн та дорослими. Учити дітей вступати в розмову з педагогом (або носієм мови) на запропоновану тему («Знайомство», «Моя сім'я», «Мої іграшки», «Твої друзі», «Дитячий садок»), відповідати на звернення та запитання дорослого, звертатись до дорослих. Засвоїти форми звертань до дорослого: називати на ім’я, вітатись та прощатись з вихователем, дякувати за допомогу, виявлену увагу.

Спілкування англійською з однолітками. Учити дітей налагоджувати одне з одним англомовне спілкування, звертатись до партнера англійською мовою, вислуховувати співбесідника, відповідати на звертання інших дітей, звертатись до ровесників англійською мовою, називаючи ім’я, розмовляти спокійно, привітним тоном.

Етичні засади спілкування з іноземцями. Сформувати у дітей уявлення про культуру спілкування та поведінки представників країни, мова якої вивчається. Учити дітей під час розмови, спілкування дивитись в очі, стояти (чи сидіти) спокійно, розмовляти з усмішкою на обличчі, не відволікатись, уникати сторонніх жестів (руками, ногами, головою), додержуватись відповідного тону, іntonaciї розмови. Сприяти засвоєнню дітьми форм вітання та прощання (*Good morning! Good afternoon! How do you do? How are you? Good bye! Bye! See you!*), ввічливого прохання (*Please!*), подяки (*Thank you!*), вибачення (*Sorry! Excuse me!*).

Розучувати англомовні дитячі вірші, римування, пісеньки; навчати гратись у англійські дитячі ігри; ознайомлювати дітей з культурою, звичаями та традиціями англомовних країн світу.

Показники компетентності дітей:

- диференціюють звуки іноземної мови, вимовляючи їх правильно, з відповідною іntonациєю;
- вживавуть англомовні слова різних частин мови: іменники, дієслова (за мовним зразком вихователя вживавуть допоміжні дієслова для утворення теперішнього та теперішнього тривалого часів), прикметники, які позначають колір (основні кольори), числівники (від 1 до 10 у прямому порядку), займенники (особові: *I, he, she, it*; присвійні: *my, his, her, its*; вказівні: *my, his, her, its, this*), сполучники (*with, and*);
- розуміють англомовні фрази: сприймають на звук та реагують на звертання, нескладні команди дорослого та його інструкції;
- вживавуть слова, що належать до усіх частин мови;
- дають відповідь на прості запитання стосовно імені, віку, місця проживання тощо;
- знають і можуть озвучити та інсценувати окремі вірші, римування, пісеньки (малі фольклорні жанри);
- уміють застосовувати у спілкуванні монологічне і за зразком педагога діалогічне мовлення;
- складають короткі розповіді за зразком педагога.

Шостий (сьомий) рік життя

ОСВІТНІ ЗАВДАННЯ

- Продовжувати розвивати у дітей старшого дошкільного віку стійкий інтерес до вивчення англійської мови як собу комунікації між собою, з дорослими та представниками англомовних країн.
- Продовжувати формувати інтерес до сприймання на суб'єктивній основі звуків англійської мови та вміння ситуативно реагувати на їхній звук.
- Продовжувати виховувати звукову культуру й граматичну правильність мовлення англійською шляхом диференціації звуків іноземної мови, навчання правильної вимови та відповідної інтонації.
- Збагачувати англомовний словниковий запас дітей, крема, антонімами, синонімами, порівняннями; формувати інтерес до вивчення значення слів, їх вживання відповідно до комунікативних ситуацій.
- Продовжувати вчити дітей правильно повторювати, вимовляти, відтворювати словосполучення, фрази та речення англійською мовою.
- Вчити елементам англійської грамоти шляхом практичного ознайомлення з такими складовими мови, як звук, будова, слово, фраза, речення.
- Вчити розрізняти голосні й приголосні звуки англійської мови.
- Вчити правильно будувати речення, дотримуватись рядку слів, чітко і правильно повторювати зразки словосполучень, фраз та речень, які промовляє педагог (дорослий).
- Підтримувати та розвивати інтерес дітей до англомовного спілкування з однолітками, педагогом (дорослим) як носіями мови. Навчати спілкуватись англійською мовою в межах комунікативного мінімуму, що відповідає характеру дитячого спілкування, а саме: активно застосовувати монологічне та діалогічне мовлення відповідно до заданих ігрових ситуацій.

ЗМІСТ ПЕДАГОГИЧНОЇ РОБОТИ

Навчання дітей 5–6 років іноземної мови повинно відбуватись невимушено, в ігровій формі й базуватись на активному інтересі дітей до процесу її вивчення.

У світі англомовних звуків. Розвивати фонематичний слух, слухову увагу, артикуляційний апарат, мовне дихання дітей. Учти вимовляти звуки англійської мови, дотримуючись певної послідовності.

I етап:

— звуки, які майже однакові у вимові із звуками української мови, не вимагають спеціального навчання і засвоюються шляхом переносу: голосні [ʌ, ɔ, ə, ɪ, ʊ, ɛ], приголосні [m, b, s, z, ɡ];

— звуки, які відрізняються від звуків рідної мови, подібні, але мають свої специфічні особливості: голосні і дифтонги [a:, ɔ:, ɪ:, ə:, ɛ:, ʊ:], приголосні [t, d, n];

— звуки англійської мови, які не мають аналогів у рідній мові, потребують пояснення їхньої артикуляції та вправляння: дифтонги і трифтонги [aoə, ɛiə, juə, ia], приголосні [w, h, θ (вимова звука між зубами), ɳ, ɾ, ð (вимова звука між зубами)].

II етап:

— звуки англійської мови, які майже однакові у вимові із звуками української мови, не вимагають спеціального навчання і засвоюються шляхом переносу: голосні і дифтонги [aɪ, eɪ, ɪ], приголосні [v, l, r];

— звуки, які майже однакові у вимові, не вимагають спеціального навчання і засвоюються шляхом переносу: голосні і дифтонги [ou, aʊ, aɪ, eɪ, ɪ], приголосні і дифтонги [f, v, ʃ, ɸ, tʃ, ʈʃ];

— звуки англійської мови, які відрізняються від звуків рідної мови, подібні, але мають свої специфічні особливості: голосні і дифтонги [ɔɪ, ju:, je:, ja:, ɛ:, ɛʊ, ie:], приголосні [l, j, r, k];

— продовжувати вчити вимовляти звуки англійської мови, які не мають аналогу в рідній мові, потребують пояснення їхньої артикуляції та вправляння: дифтонги і трифтонги [ue, iə, əʊ, kju:], приголосні [w, h, θ (вимова звука між зубами), ɳ, ɾ, ð (вимова звука між зубами)].

III етап:

— вчити дітей співставляти англомовні звуки з буквами алфавіту. Закріплювати вміння дітей у вимові різних звуків англійської мови;

— продовжувати вправляти дітей в умінні вимовляти звуки англійської мови, які не мають аналогу в рідній мові, потребують пояснення їхньої артикуляції та вправляння: дифтонги і трифтонги [aoə, ɔɪə, əʊə, kju:], приголосні і дифтонги [w, j, h, θ (вимова звука між зубами), ɳ, ɾ, ð (вимова звука між зубами)], ʃ, ʈʃ;

— продовжувати учити дітей вслуховуватись у звучання слів, різняти їх за звуковим складом, знаходити знайомий звук у слові, і наційно його виділяти;

— продовжувати збагачувати словник дітей відповідно до прогової тематики (формування активного словника найбільш вживаних лексических одиниць: іменників, дієслів, займенників, прикметників, числівників від 1 до 20, прийменників).

У світі англійських слів. Вчимося розмовляти правильно. У дітей правильно вживати іменники в однині і множині, узгоджувати їх з прикметниками; вчити правильно вживати дієслова у Present Simple, Present Continues, Past Simple, Future Simple, узгоджувати дієслова з іменниками відповідно до особи; вчити вживати дієслова, які значають спроможність до виконання дій, дозвіл, обов'язковість виконання дій, намір чи прагнення (*can, have (got), may, must, would, should*); числівники від 1–10 в прямому і зворотному порядку, а також числівники до 20 у прямому порядку; прості прийменники місця і простоти (*on, in, under, at*); прості та якісні прикметники; питальні слова (*What? Where? Why? How? How much? How many? How do you do? What is? What are you? Who is he (she, it)?*).

Вчити вживати у мовленні слова, словосполучення, фрази та речі, відповідно до тематики.

«Давайте знайомитися!» ("Let's get aquainted!")

Лексика: morning, afternoon, evening, good, what, is, name, my, yes/no, your, this, I, am, how, are, old, six (1–10), where, live, town, city, village, you/no.

Граматика: Let's get acquainted! Good morning! Good afternoon! Good evening! What is your name? My name is... This is... I am... How old are you? I'm six (seven). Where do you live? I live in the town (city, village). Do you live in the city (town, village)? Yes, I do. No, I don't.

«Моя родина» ("My family")

Лексика: family, mother, father, sister, brother, granny (grandmother), grandfather, cousin, nephew, niece, godfather, godmother; love, like, big, there, us, have, house, flat; вживання зазначених іменників у множині, прикметників: young, old, beautiful, handsome, lovely.

Граматика: my family, this is my mother (father, sister, brother), this is my granny (grandmother, grandfather); I love (like) my family (mother, father, sister, brother, grandmother, grandfather); Is your family big? Yes, my family is big / No, my family is not big; There are... (two, three, four) of us; Do you have a sister (brother)? Do you have sisters (brothers)? Yes/No, I... Do you have granny (grannies)? Yes/No, I... Where does your family live? We live in... (town, city, village) / We live in the house (flat).

«Я — українець» ("I am Ukrainian")

Лексика: Ukrainian, national, nation, culture, language, people, European country, independent, costumes, regions, clothes.

Граматика: I am from..., Ukrainian nation, I am Ukrainian, national culture, Ukrainian language, people, all over the world, I am proud to be Ukrainian, all Ukrainian people, European country, Ukraine is an independent country, National costumes, different regions, Ukrainian clothes.

«Мої улюблені іграшки» ("My favorite toys")

Лексика: toys, favorite, favorite toy, ball, doll, train, construction set, tumbler, pyramid, car, sand set, teddy bear, sorter, rattle, robot, block, doll house, puzzle, lacing, tool, top, а також вживання зазначених іменників у множині; want, buy, small, pretty, good.

Граматика: my toys, this is a (ball, doll, train, construction set, tumbler, pyramid, toy tea set, car, cube, sand set, music toy, teddy bear, sorter, rattle, robot, block, doll house, puzzle, domino, lacing, tool, top, а також вживання зазначених слів в граматичній конструкції, що позначає множину — there are...); I like my toys; I have (got)...; I want...; I want to buy...; It is big (small, pretty, good); It is my favorite toy.

«На фермі» ("At the farm")

Лексика: farm, cow, horse, pig, goose, cock, duck, hen, goat, turkey, ship, donkey; вчити вживати зазначені лексичні одиниці у множині.

Граматика: this is... (cow, house, pig, goose, cock, duck, hen, goat, turkey, ship, donkey); вчити вживати зазначені лексичні одиниці в граматичній конструкції "these are...".

«У зоопарку» ("At the Zoo")

Лексика: zoo; go, can, see, may, play, with, lot of, animals; hear wolf, fox, squirrel, hedgehog, bear, dear, wild boar, tiger, lion, monkey, elephant, kangaroo, giraffe, jaguar, panther, hyena, koala, zebra, camel, rhino, hippopotamus, вживання зазначених іменників у множині.

Граматика: at the zoo; we go to the zoo; we can see there...; we may play with...; a lot of animals; this is a... hear (wolf, fox, squirrel, hedgehog, bear, dear, wild boar, tiger, lion, monkey, elephant, kangaroo, giraffe, jaguar, panther, hyena, koala, zebra, camel, rhino, hippopotamus).

«У супермаркеті» ("At the supermarket")

Лексика: buy, different; food, bread, butter, milk, sour cream, cheese, candy, chocolate, spicy, meat, pizza, cakes, toast, ice cream, noodle, stewed vegetables & fruits, juice, mineral water); fruits: apple, pear, plum, peach, grape, orange, kiwi, mandarin, banana, berry, strawberry, blueberry, apricot; vegetables: potato, tomato, onion, cucumber, salad, zucchini, aubergine, radish, garlic, cabbage, broccoli, pumpkin, carrot, beetroot, paprika; вчити вживати зазначені іменники у множині, описувати окремі фрукти та

овочі за кольором (white, red, yellow, green, blue, brown, black) та розміром (big, small, long, short).

Граматика: we go to the supermarket; we can buy there...; different food; this is... (bread, butter, milk, sour cream, cheese, candy, chocolate, spicy, meat, pizza, cakes, toast, ice cream, noodle, stewed vegetables & fruit juice, mineral water); вчити вживати зазначені лексичні одиниці в граматичній конструкції "these are..."

«Мій робочий день. Частини тіла. Зовнішність» ("My working day. Parts of a body. Appearance")

Лексика: my working day, parts of body, appearance; вживання дієвів, іменників: get up; wash, like, dislike, face eyes, brows, eyelashes, nose, lips, ears, hair; body: head, shoulders, hands, legs, fingers, nails; brush teeth; tongue; take towel; take a shower (bath); make a bed; do morning exercises; eat (have) breakfast; go to the kindergarten; вживання прикметників: white, clean; dirty, beautiful, woman, pretty girl, handsome, man, good, tidy, neat, shot, tall, long; займенників: he, she.

Граматика: my working day, parts of body, appearance; I get up; I wash my face (eyes, brows, eyelashes, nose, lips, ears, hair; body: head, shoulders, hands, legs, fingers, nails); I brush my teeth (tongue); I take my towel; I take a shower (bath); I make my bed; I do my morning exercises; I eat (have) my breakfast; I go to the kindergarten. My face is (not) white and clean; my hands are clean (dirty); it is beautiful woman, pretty girl, handsome man, good boy. Hi (she) is a tidy (neat) boy (girl). She (he) has long (shot) hair (haircut). Hi (she) is tall (short). I like (dislike).

«Кімната. Будинок» ("A room. A house")

Лексика: room, house; living room, kitchen, sleeping room, cabinet; bed, sofa, table, lamp, computer, chair, arm-chair, wardrobe, window, door, floor, ceiling, corner, curtain; bedside table, bookcase, bookshelf, chest of drawers, clock, cupboard, desk; вживання зазначених іменників у множині.

Граматика: I have a room (house); this is a living room (kitchen, sleeping room, cabinet); My room is (not) big (small); there is a... bed (sofa, table, lamp, computer, chair, arm-chair, wardrobe, window, door, floor, ceiling, corner, curtain); вчити вживати зазначені лексичні одиниці в граматичній конструкції "there are..."

«Свята, відпочинок, розваги» ("Holidays, rest, entertainments")

Лексика: Christmas Day (people, the Christmas Tree, decorate, a house), Easter (take, bring basket, a church, paint, eggs, Easter bread), Halloween (ask, sweets, to put on, costumes, to wear, scaring), Independence Day (to celebrate, Independence Day, independent country, national holiday), Thanksgiving (thanksgiving day, family supper, to gather, to come home), St. Valentine's Day (to give, Valentine card, to make friendship, to be in love),

New Year (New Year's Tree, fireworks, to be happy, to wish, dreams, come true).

Граматика: Christmas Day (people buy the Christmas Tree, to decorate the Christmas Tree, make the house lighted), Easter (to take and bring basket to a church, to paint eggs, to eat Easter bread), Halloween (to ask sweets, to put on costumes, to wear scaring), Independence Day (to celebrate Independence Day, independent country, national holiday), Thanksgiving (thanksgiving day, to have family supper, to gather, to come home), St. Valentine's Day (to give Valentine card, to make friendship, to be in love), New Year (New Year's Tree, fireworks, to be happy, to wish, dreams come true).

«Пори року. Погода і природа» ("Seasons. Weather and nature")

Лексика: seasons, weather; summer, autumn, winter, spring; sun, cloud, rain, snow; rainy, cloudy, windy, snowy, sunny, nice, fine, cold, warm, hot; it is raining (snowing, winding).

Граматика: there are four seasons in a year, weather can be different; summer is hot, autumn is cold, winter is frosty, spring is warm; sun is shining, cloud is in the sky, it's raining, it's snowing; it's warm, it's cold, it's rainy, it's windy, it's frosty, it's snowy, it's sunny; it's winding.

«Птахи і рослини» ("Birds and plants")

Лексика: birds: a sparrow, a pigeon, a stork, a parrot, a sparrow, an eagle, an ostrich; plants: a tree, a bush, pear tree, maple, palm, lilac, pine, apple tree.

Граматика: this is a sparrow (a pigeon, a stork, a parrot, a sparrow, an eagle, an ostrich ... can fly (flies); plants: this is ... a tree (a bush, pear tree, pear tree, maple, palm, lilac, pine, apple tree).

«Місто. Транспорт» ("A town. Transport")

Лексика: at the town; town, big, small, a lot of, people, shops, supermarkets, cars, buses, cafes, play points, child centers, parks, squares; like; transport; airplane, ambulance, boat, car, bicycle, bike, elevator, fire engine, helicopter, jeep, motorcycle, ocean liner, taxi, trolley, truck, van.

Граматика: at the town; this a town, it is big (small), there are a lot of people (shops, supermarkets, cars, buses, cafes, play points, child centers, parks, squares) in the town, I live in the town, I like my town.

«Професії. Хобі» ("Professions. Hobbies")

Лексика: professions, hobbies; this is a doctor (chef/kitchener, teacher, farmer, musician, sportsman, hair maker, teacher in the kindergarten, policeman, cameraman, director, scientist, astronaut, builder, waiter, businessman (woman), accountant, cashier, driver, artist, singer, dancer).

Граматика: вчити вживати зазначені лексичні одиниці в множині; вчити дітей вживати у мовлені фрази: want to be a...; wish to become...; like the profession of a...; It is interesting profession; The teacher teaches...; The doctor helps...; The driver drives...; The singer sings...; The dancer

dances...; The hair maker makes...; The policeman caches/controls...; The chief make...; My hobby is to... play games (to draw, to pain; to play football, basketball, hokey); I like to... listen to the music (to dance, to sing); I want to help, to teach my dolls, to play with my toys); I want to be a...; I want to become...; I like the profession of a...; It is interesting profession; The teacher teaches children; The doctor help people; The driver drives a car; The singer sings songs; The dancer dances; The hair maker makes hair (hairdo); The policeman catches thieves; The chief make dishes; My hobby is to play games (to draw, to pain; to play football, basketball, hokey); I like to... listen to the music (to dance, to sing, to help, to teach my dolls, to play with my toys).

«Подорож у Космос» ("A trip into the Universe")

Лексика: stars, a moon, a sun, planets, Mercury, Venus, Earth, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptune, Pluto. The Universe, The Milky Way satellite.

Граматика: stars in the space, a moon is a satellite of the Earth, a sun is a star. The Sun system, there nine planets of the Sun System: Mercury, Venus, Earth, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptune, Pluto. The Universe. Our planet is Earth. The Milky Way Galaxy.

«Скоро в школу. Алфавіт» ("It's soon to the school. Alphabet")

Лексика: At the school, alphabet; school, to learn, letters, to study, to read, a book, to write, an exercise-book, a pen, a pencil, a computer, a diary, a book, homework, a classroom, a schoolboy, an exercise, to do homework.

Граматика: At the school, alphabet; I want to go to school, I like to learn letters, I will study in the school, I will read books, I will study to write (in the exercise book). I will study all letters (alphabet).

Активізувати словник дітей, використовуючи англомовні малюнки, фольклорні жанри (скормовки, римівки, вірші, пісеньки):

— **римівки:** "Good morning, good morning, good morning to you", "Good night mother, good night father", "Good day" та ін.;

— **вірші:** "Where is my mother?", "Alice has a little dog", "Little star", "Teddy bear", "Seasons", "I see window", "Where is Janet?" та ін.;

— **пісеньки:** "What is your name?", "My name is...", "Where do you live?", "I see...", "Singing, dancing", "Little star", "Happy birthday!", "Lily bye and good night", "I wish you a merry Christmas!", "Head and shoulders" та ін.;

— **ігри:** "Roll a ball", "Snowball", "Bears and hears", "Fairy hat", "Who came", "Interview", "What is missing?", "Lets make a train of words and phrases!", "Guess a subject", "We do this so... and this way", "We visit friends", "At the shop", "At the supermarket", "At the restaurant", "At the garden", "At the kindergarten", "House in the town", "We travel", "The ABC" та ін.

Продовжувати учити узгоджувати слова в роді, числі та відмінку, додержуючись правильних закінчень. Стимулювати дітей до виправлення помилок у своєму мовленні та мовленні однолітків. В іграх вправляти їх щодо вживання граматичних форм (іменники в родовому відмінку множини, в однині та множині, дієслівні форми), стимулювати дитяче словотворення. Учити вживати у мовленні ввічливі слова. Спонукати дітей вживати речення різного типу (стверджувальні, розповідні, окличні, прості запитання, запитання до підмета, спеціальні запитання), додержуватись правильного порядку слів у реченні.

Розвиток елементарних мовленнєвих навичок:

— **аудіювання** (слухання англомовного тексту на аудіо- та відеозасобах або комп'ютері) — вчити розуміти і відповідати на питання, сприймати основні події коротких розповідей, оповідань, казок, малих фольклорних жанрів за допомогою аудіо- та відеозапису, розрізняти та розуміти вивчені віршики, пісеньки;

— **говоріння** — вчити монологічному та діалогічному мовленню: уміти розповідати про себе, членів родини, улюблену іграшку, описувати предмет 3–5 фразами, розповідати віршики, лічилки, співати пісеньки; уміти ставити запитання співрозмовнику, робити уточнення, спонукати до продовження розмови.

Наши англомовні співрозмовники

Маленькі іноземці. Продовжувати формувати у дітей інтерес до різних типів монологічного мовлення: представлення себе іншим, опису, переказу англомовних віршів, оповідань, казок, малих фольклорних жанрів. Спонукати їх до самостійної оповіді. Учити давати на запитання вихователя відповідь з двох–трьох фраз за змістом теми, що вивчається, та пов’язаних тем.

Закріплювати вміння складати спільні з вихователем та самостійні коротенькі розповіді та оповідання. Викликати у дітей бажання передавати зміст добре знайомих малих фольклорних жанрів за допомогою навідніх запитань, відтворюючи текст та якнайточніше передаючи інтонацію. Створювати ситуації, які вимагають від дитини пояснення (про виконання дій: *What do you do? — I sit. I run. I stand... Who are you? — I'm a boy. I'm a girl. Do you want to play? — Yes, I do. Do you like snow? — Yes, I do. Do you like to cry? — I don't like. Were do you live? — I live in... Do you have a family? — Yes, I have... тощо*).

Спілкування з представниками англомовних країн та дорослими. Учити дітей вступати у розмову з педагогом (або носієм мови) на за-

пропоновану тему, відповідати на звернення та запитання дорослого, звертатись до дорослих. Засвоїти форми звертань до дорослого: називати на ім'я, вітатись та прощатись з вихователем, дякувати за допомогу, виявлену увагу.

Спілкування англійською з однолітками. Продовжувати учнів та дітей налагоджувати одне з одним англомовне спілкування, звертатися до партнера англійською мовою, вислуховувати співрозмовника, відповідати на звертання інших дітей; звертатись до ровесників англійською мовою, називаючи на ім'я, розпитувати ровесника про його улюблена іграшки, сім'ю, друзів, улюблених тварин тощо. Продовжувати вчіння розмовляти спокійно, привітним тоном.

Етичні засади спілкування з іноземцями. Продовжувати формувати у дітей старшого дошкільного віку уявлення про культуру спілкування та поведінки представників країни, мова якої вивчається. Учити дітей під час розмови, спілкування дивитись в очі, стояти (сидіти) спокійно, розмовляти з усмішкою, не відволікатись, уникати сторонніх жестів (руками, ногами, головою), додержуватись відповідного тону, інтонації розмови. Сприяти засвоєнню дітьми форм вітання та прощання (*Good morning! Good afternoon! How do you do? How are you? Good bye! Bye! See you!*!), форми ввічливого прохання (*Please!*), подяки (*Thank you!*), вибачення (*Sorry! Excuse me!*). Продовжувати формувати уявлення про культуру поведінки представників англомовних країн, створювати умови для формування соціокультурної компетенції. Продовжувати розучувати англомовні малі фольклорні жанри дитячі вірші, римування, пісеньки, ігри, розваги тощо. Навчати гратись у традиційні англійські дитячі ігри. Ознайомлювати дітей з культурою спілкування та поведінки, звичаями і традиціями англомовних країн.

Показники компетентності дітей:

- диференціюють звуки іноземної мови, вимовляючи їх правильно з відповідною інтонацією;
- вживають англомовні слова різних частин мови: іменники (уміють утворювати множину); дієслова (за мовним зразком вихователя вживають допоміжні дієслова для утворення простих часів а саме: теперішнього, минулого, майбутнього); прикметники, які позначають колір (до 8 кольорів) та якість предмета; числівники (від 1 до 10 у прямому та зворотному порядку); займенники (особові (*I, he, she, it*), присвійні (*my, his, her, its*), вказівні (*this, that, its, this*)); сполучники (*with, and, as*); прийменники місця і простору (*in, on, at*).

- розуміють англомовні речення: сприймають на звук та реагують на звернення, запитання, команди вихователя та його інструкції;
- дають відповідь на прості запитання стосовно імені, віку, місця проживання тощо;
- знають і можуть озвучити та інсценувати англомовні вірші, римування, пісеньки (малі фольклорні жанри);
- уміють працювати в парах та групах, зокрема, застосовувати у спілкуванні монологічне та діалогічне мовлення;
- мають прагнення вести діалог, ставлять прості запитання співрозмовникові;
- можуть зробити коротке зв'язне повідомлення за запропонованою (вивченою) тематикою;
- вміють досягати комунікативних цілей засобами обмеженого володіння англійською мовою;
- знають особливості поведінкових реакцій у заданій іншомовній комунікативній ситуації.

КОМП'ЮТЕРНА ГРАМОТА

ОСВІТНІ ЗАВДАННЯ

- Формування уявлень про комп'ютер.
- Формування елементарних навичок роботи за комп'ютером.
- Виховання основ інформаційної культури.

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

I квартал

Сформувати уявлення про комп'ютер як сучасний технічний засіб роботи і навчання, сфери його застосування (освіту, медицину, виробництво тощо). Ознайомити із зовнішнім виглядом персонального комп'ютера, його основними частинами (системним блоком, монітором, мишкою), їх зовнішнім виглядом та функціональним призначенням.

Карабаєва Ірина Іванівна, старший науковий співробітник кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук.

Кишинська Алла Володимирівна, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Коваленко Олена Володимирівна, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Ліннік Олена Олегівна, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Літіченко Олена Дмитрівна, викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Лобода Ольга Володимирівна, старший викладач кафедри іноземних мов та методик їх навчання Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Мартинчук Олена Валеріївна, завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклузивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент.

Машовець Марина Анатоліївна, заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент.

Мельник Наталія Іванівна, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Савченко Юрій Юрійович, заступник директора з науково-педагогічної та соціально-гуманітарної роботи Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук, доцент.

Сиротич Наталія Богданівна, викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Стаєнна Олена Олегівна, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук.

Тарасенко Галина Сергіївна, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор.

Товкач Ірина Євгеніївна, старший викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Чередніченко Світлана Володимирівна, викладач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

Вступне слово	3
Програма «Дитина»: погляд з історії у сьогодення	5
Пояснювальна записка	10
Сім'я і дитячий садок	15

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ ВІД ДВОХ ДО СЕМИ РОКІВ

Перша молодша група «Крихітки» (третій рік життя)

Особистість дитини

Вікові особливості психічного розвитку дітей	21
Здоров'я та фізичний розвиток	29
Мовлення дитини	33
Дитина в соціумі	35
Гра дитини	37
Дитина у природному довкіллі	39
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	41
Дитина у світі культури	
Образотворча майстерня	44
Музичний калейдоскоп	45
Театральна мозаїка	47
Літературна скринька	49

Друга молодша група «Малята» (четвертий рік життя)

Особистість дитини

Вікові особливості психічного розвитку дітей	51
Здоров'я та фізичний розвиток	61
Мовлення дитини	67
Дитина в соціумі	69
Гра дитини	72